רשות ניירות ערך
Israel Securities Authority
سلطة الأوراق المالية

מחלקת השקעות

הוראה לעוסקים בייעוץ השקעות או שיווק השקעות לגבי קרן כספית לפי סעיף 3(א)(14) ו-(ד) לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, תשנ"ה-1995

הוראה לפי סעיפים 3(א4)(1)(א), 3(א4)(2), 3(א4)(3) ו – 3(ד) לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, תשנ"ה-1995

רקע

החל מאפריל 2022 עם תחילת המדיניות המוניטרית של בנק ישראל להעלאת הריבית ניכר גידול משמעותי בהיקף העברת כספי ציבור מחשבונות העובר ושב אל אפיקי השקעה וחיסכון, ובפרט אל הפיקדונות הבנקאיים. העלאת ריבית בנק ישראל "הפיחה חיים" גם בקרנות הכספיות, אשר בהתאם לסביבת הריבית הנמוכה אשר שררה בישראל עד חודש אפריל 2022, היקף הנכסים המנוהלים בהן ושיעורם מתוך סך הנכסים המנוהלים בקרנות נאמנות היה נמוך באופן יחסי בשנים האחרונות.

על אף תנאי הריבית אשר היו צפויים על פניו לאפשר לציבור למקסם את תנאי השוק ולקבל תמורה גבוהה יותר בעבור השקעותיו וחסכונותיו, באמצעות ערוצי השקעה מגוונים, ניכר כי הציבור אינו ממצה את האפשרויות העומדות בפניו באופן מלא. לא זו אף זו, חלק ניכר מהציבור עדיין בוחר להשאיר את כספיו בחשבונות העובר ושב, שם הערך של הכספים נשחק נוכח האינפלציה.

הלכה למעשה, הציבור אינו ממצה את תנאי השוק על ידי בחירת מוצרי ההשקעה והחיסכון האופטימאליים בעבורו מתוך "שוק הכסף", המוגדר בעולם כשוק של מוצרים נזילים קצרי טווח, עד שנה, בעלי סיכון אשראי נמוך. מצב זה בו "שוק הכסף" אינו נהנה מתחרות מספקת ומעומק מוצרים מספק, פוגע ביכולתו של הציבור למקסם את תנאיו ולבחור את מוצרי ההשקעה המתאימים ביותר בעבורו בכל נקודת זמן ובכל צומת החלטה. זאת ועוד, נמצא כי קיים פער בתיווך מוצרי שוק הכסף המקשה על הציבור בבחירת המוצר המתאים ביותר עבורו, ולכן קיימת חשיבות בהנגשת כל מוצרי "שוק הכסף" באופן שווה על מנת שהמשקיע יוכל לקבל החלטות בנוגע לניהול כספיו על בסיס מידע והכרות עם הברירות העומדות בפניו.

באוקטובר 2024 יכנס לתוקף תיקון מס' 31 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד–1994 (להלן – "**חוק הקרנות**"), שבמסגרתו תוקן גם חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה–1995 (להלן – "**חוק הייעוץ**") (ביחד – "**חקיקה לפיתוח שוק הכסף**"). מטרת האסדרה האמורה לאפשר השקת קרנות כספיות חדשות בישראל כחלק מ"שוק הכסף" המוגדר בעולם כשוק של מוצרים נזילים קצרי טווח עד שנה, בעלי סיכון אשראי נמוך, ובתוך כך להרחיב את אפשרויות התיווך של הקרנות הכספיות. קרנות כאמור יאפשרו השקעה סולידית ושקופה ביחס לתשואה הצפויה המשוערת, תוך הרחבת ערוצי התיווך של קרנות אלו, בין היתר גם באמצעות גורמים מפוקחים שאינם מחזיקים בהכרח ברישיון ייעוץ השקעות או שיווק השקעות לפי חוק הייעוץ או באמצעות בעלי רשיון מוגבל לשירות ייעוץ או שיווק השקעות לגבי קרן כספית בלבד, וזאת במטרה להגביר את יכולת ההנגשה שלהן לציבור רחב.

במסגרת החקיקה, הוסמכה רשות ניירות ערך (להלן – הרשות) לקבוע הוראות וכללים אשר יחולו ביחס לקרן כספית הן בצד המוצר והן בצד תיווכו לציבור. <u>בצד המוצר</u>, ההוראות והכללים כאמור עתידים לסייע באסדרת פעילותן של הקרנות הכספיות הקיימות, לצד השקתן של קרנות כספיות חדשות, שיהיו קרנות מועדים קבועים שיוכלו לחשב ולהציג למשקיע תשואה צפויה, ובכך לסייע למשקיע להשוות בין מוצרי שוק הכסף השונים ולתרום לשכלול וקידום שוק הקרנות הכספיות בפרט, ושוק הכסף בישראל בכלל. <u>בצד התיווך</u>, מטרת ההוראות והכללים היא לקבוע את ההוראות שיחולו על מי שעוסק ללא רישיון בשיווק או יעוץ לגבי קרן כספית, בפטור מרשיון לפי חוק הייעוץ, או בפני בעל רישיון מוגבל העוסק בשיווק או יעוץ לגבי קרן כספית[1], בעניינים שנקבעו בחוק, ובכלל זה אופן הגילוי ללקוח על מאפייני הקרן הכספית, גילוי בנוגע לניגודי עניינים וחובות דיווח לרשות. טיוטות הוראות בעניינים אלו פורסמו לראשונה להערות הציבור באוגוסט 2023 עת שהאסדרה הייתה בהליכי חקיקה ופורסמו להערות ציבור פעם נוספת, עם השלמת תיקוני החקיקה ביולי 2024.

זיהוי הבעיה וסיבותיה

חוק הייעוץ מסדיר את העיסוק במתן שירותי ייעוץ השקעות, שיווק השקעות וניהול תיקי השקעות לציבור, ובתוך כך מסמיך את רשות ניירות ערך לפקח על תקינות פעילותם של נותני שירותים אלו, לרבות מתן רישיונות לעיסוק בתחום.

[1] עוסק בלא רישיון הוא גורם המנוי בתיקון לחוק הייעוץ אשר יוכל לעסוק ביעוץ השקעות או בשיווק השקעות לגבי קרן כספית בתחום שוק הכסף, קרי שמועד הפדיון שלה עד שנה, בפטור מרישיון (להלן – "עוסק בלא רישיון") לאחר מתן הודעה על כוונתו לעסוק בכך. בעל רישיון מוגבל הוא גורם אשר רישיונו מוגבל לעיסוק ביעוץ השקעות או שיווק השקעות בקרן כספית כאמור בלבד.

שער הכניסה לתחולת חוק הייעוץ עוסק הן בהיבט השירות והן בהיבט המוצר, ובהתאם, מגדיר החוק מתי שירות פיננסי ייחשב "ייעוץ השקעות" ולגבי אלו ניירות ערך ונכסים פיננסיים מתן שירות כאמור יהיה כפוף לתחולת החוק, לרבות החובה להחזיק ברישיון.

ערב החקיקה לפיתוח שוק הכסף, ועד לכניסתה לתוקף, קיימת שונות בדרישות החלת חובת הייעוץ בין מוצרי "שוק הכסף" השונים, כך שקרנות כספיות נכנסות לתחולת חובת הייעוץ ברישיון, בעוד שפיקדונות בנקאיים אינם נכנסים תחת חובה זו. בהתאם לכך, הבנקים, אשר הינם יצרני מוצרי הפיקדונות, משווקים אותם ללקוחותיהם באמצעות פקידי הבנק או בפרסומים מטעמם ללא צורך בהליך ייעוץ, וזאת תוך הצגת יתרונותיהם כמוצרים פשוטים, שקופים, בעלי סיכון נמוך והתאמה מסוימת לצורכי הלקוח (משך הפיקדון, ריבית, נקודות יציאה וסוג החשיפה).

על אף שהקרנות הכספיות (הן הקרנות הכספיות היומיות הקיימות כיום, והן קרנות כספיות "מועדים קבועים") מתאפיינות בפשטות יחסית, שקיפות וסיכון נמוך - מאפיינים דומים לפיקדונות הבנקאיים - הרי שמתן ייעוץ לגביהן חייב להיעשות על ידי יועץ השקעות . הדבר מייצר פער בתהליך השיווק והמכירה בין הפיקדונות הבנקאיים לבין הקרנות הכספיות, שאינו לטובת הלקוח.

בהתאם, ובמטרה לייצר אחידות בין מוצרי שוק הכסף תוך שמירה מיטבית על ענייני הלקוחות, קידמה הרשות את החקיקה לפיתוח שוק הכסף[2], **בה נקבע כי ייעוץ או שיווק השקעות לגבי קרן כספית יוכל להיעשות לא רק על-ידי בעל רישיון לפי חוק הייעוץ, אלא גם בידי גורמים מפוקחים נוספים או בידי בעלי רשיון מוגבל, וזאת בהתאם להוראות שתקבע הרשות ביחס לעיסוקם זה.**

התפישה העומדת בבסיס הפטור מרשיון האמור היא שעצם בחירת הלקוח באפיק השקעה זה המאופיין בסיכון נמוך ובמשך השקעה של עד שנה, מייצר תהליך בירור צרכים מובנה למשקיע המעוניין באפשרות של השקעה סולידית לטווח קצר בלבד[3].

בהתאם, תיקון חוק הייעוץ במסגרת החקיקה לפיתוח שוק הכסף, פוטר מחובת הרישיון לפי חוק הייעוץ ייעוץ השקעות או שיווק השקעות בנוגע לקרנות הכספיות היומיות והקרנות הכספיות מועדים קבועים בטווח פדיון של עד שנה. הפטור האמור ניתן לגורמים בתחום הפיננסי המפוקחים לפי חוק ניירות ערך, והמנויים בתיקון החוק, אשר פעילותם עשויה להשתלב עם ייעוץ או שיווק של

---

[2] לחלופות השונות שנבחנו ועמדו בבסיס החקיקה לפיתוח שוק הכסף ר' הצעה לתיקוני חקיקה לפיתוח שוק הכסף שפרסמה הרשות ביום 13.6.23, בקישור.

[3] גישה דומה ננקטה בעבר ביחס לקפ"מ (קרן פקדונות ומלוות), כאשר תקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (נכס לעניין עיסוק פטור מרישיון), התשע"ה – 2014, מחריגות את הקפ"מ מחובת ייעוץ ברישיון. בפועל לא הוקמו קרנות מסוג זה. להרחבה ראו בהצעה לפיתוח שוק הכסף שבה"ש 2 לעיל, עמ' 10.

קרנות כספיות: נותני שירות מידע פיננסי, חברות תשלומים ויוזמי תשלום, חברי בורסה, מנהלי קרן ותאגידים בנקאיים. כמו כן, ניתנה סמכות לשר האוצר להוסיף גוף אחר העוסק בתחום הפיננסי שפעילותו באותו תחום מפוקחת לפי דין.

הרחבת אפשרות הייעוץ בגין קרנות כספיות לגורמים מפוקחים נוספים כאמור לעיל עתידה לעודד כניסתם של שחקנים חדשים לשרשרת תיווך מוצרי הקרנות הכספיות, להגדיל את חשיפת הציבור למוצר זה ובמקביל גם את מגוון אפשרויות ההשקעה והחיסכון המונגשים ללקוח הממוצע. במהלך זה ישנם יתרונות הן ללקוחות המחפשים אפיקי השקעה וחסכון, ושאינם נהנים כיום משירותי ייעוץ השקעות, והן לגופים פיננסים וחברות טכנולוגיה פיננסית (חברות פינטק), שהוגבלו עד היום ביכולתם להציע ללקוחותיהם אפשרויות השקעה בלי שהחזיקו גם ברישיון מתאים לפי חוק הייעוץ ובלא הליך בירור צרכים לכל לקוח. בהינתן שמדובר בפעילות של ייעוץ או שיווק השקעות, אשר קיימת אסדרה מקיפה בעניינה לנוכח חשיבותה, אפשרות הייעוץ והשיווק של קרנות כספיות בפטור מרישיון בידי "עוסק בלא רישיון" מוגבלת כאמור לגורמים המפוקחים לפי חוק ניירות ערך המנויים בחוק ובתנאים הקבועים בו, וזאת על מנת שניתן יהיה לקבוע דרישות אחידות בעניין תיווך מוצרים אלה ולאכוף אותן באופן אחיד, לשם הגנת ציבור המשקיעים. בהמשך לכך, התיקון לחוק הייעוץ קובע גם הקלות לבעל רישיון ייעוץ השקעות או שיווק השקעות שהוגבל לפעילות בנוגע לקרנות כספיות בלבד, כך שיחולו עליו אותן חובות החלות על גורמים הפטורים מרישיון כאמור ("בעל רישיון מוגבל"). אפשרות זו נועדה להקל על גופים שמעוניינים לספק שירות של ייעוץ או שיווק השקעות לגבי קרן כספית בלבד, וזאת מבלי שיחולו עליהם כל החובות החלות על בעל רשיון שאינו מוגבל. כמובן שמתן שירות בנכס נוסף, בין שבתחולת חוק הייעוץ ובין שלאו, מחייב עמידה מלאה בהוראות חוק הייעוץ בהתאמה[4].

בהתאם, בתיקון האמור לחוק הייעוץ נקבע אילו סעיפי חוק יחולו על עוסק בלא רישיון בפטור מכוח החוק, הנותן שירות של יעוץ השקעות או שיווק השקעות לגבי קרן כספית שפדיונה הוא בתחום שוק הכסף, קרי עד שנה, וכן אילו סעיפי חוק לא יחולו על בעל רישיון מוגבל העוסק גם הוא ביעוץ השקעות או שיווק השקעות לגבי קרן כספית כאמור (להלן ביחד – "**נותן שירות בקרן כספית**").

מטרת הוראה זו היא לקבוע את האסדרה המשלימה לתיקון חוק הייעוץ בהתאם לסמכויות שהוקנו לרשות ביחס לחובותיהם של נותני שירות בקרן כספית, בעניינים של גילוי ללקוח על אודות מאפייני הקרן הכספית, גילוי על ניגודי עניינים ושל חובות הדיווח לרשות.

יצוין כי לצד דוח עקרונות האסדרה אשר הוכן לצורך חקיקת שוק הכסף, במסגרת גיבוש אסדרת המשנה לעניין תיווך הקרנות הכספיות נבחנו הסוגיות העיקריות הנוגעות להיבט זה ואלו שוקפו

[4] ראו לעניין זה גם עמדת הסגל בסעיף 2.1.3 בחוזר מקבץ תובנות מביקורת.

במסגרת דברי ההסבר. כמו כן, בוצע תהליך שיתוף הציבור במסגרתו אסדרת המשנה פורסמה לשני סבבי הערות ציבור, כאמור לעיל, והתקיימו מפגשים ושיח בסוגיות שהועלו.

דברי הסבר

1. **גילוי מאפייני הקרן הכספית** – לעניין זה נבחנו מספר חלופות הנוגעות להיקף וסוג המידע שעל נותן שירות לגלות ללקוח במתן שירות לגבי קרן כספית. בהקשר זה נבחן האם יש צורך לקבוע בהוראה את היקף וסוג המידע המינימאלי שעל נותן השירות לגלות ללקוח או להשאיר זאת בידי שיקול דעתו המלא של נותן השירות, כפי שאין קביעה של פרטים כאמור ביחס לגילוי שעל בעל רישיון כיום לתת ללקוח. במסגרת שיתוף הציבור בעניין זה עלה הצורך לייצר וודאות מסוימת בדבר היקף המידע המינימאלי שיש לגלות ללקוח על מנת לעמוד בחובות על פי הדין ועל מנת שלא לייצר חסמי כניסה משמעותיים. בהתאם לכך ובהתאם להצעות לגילוי שהתקבלו מהגורמים השונים, נקבע בהוראה מהו המידע המינימלי שעל נותן שירות בקרן כספית לגלות ללקוח, כאשר המאפיינים המנויים בהוראה נגזרים מרשימת העניינים המנויים בתיקון לחוק הייעוץ אשר יחשבו מהותיים לייעוץ, לשיווק או לעסקה לגבי קרן כספית: פרטי הזיהוי של הקרן, מאפייני הנכסים המוחזקים בקרן, המועדים להצעת יחידות הקרן והמועדים לפדיונן, שכר מנהל הקרן ושכר הנאמן, תשואת הקרן ופרטי העוסק.

הגילוי ללקוח יכול להינתן בין באופן דיגיטלי ובין באופן אנושי, אך על נותן השירות לספקו לכלל לקוחותיו. על נותן השירות בקרן כספית להסביר ללקוח כי קרנות כספיות הן אחד ממוצרי שוק הכסף, אשר טווח ההשקעה בהם הוא עד שנה וכן לציין האם השירות ניתן ביחס לקרן מסוימת אחת או יותר, והאם קיימת לו זיקה לקרן הכספית. נותן השירות יציג בפני הלקוח את פרטיו, ואם השירות ניתן על ידי גורם המועסק על ידי נותן השירות – יוצגו הן פרטי המועסק והן פרטי נותן השירות. יובהר כי לצורך מתן גילוי זה על פרטי המועסק ובהתאם לחובת מנהל הקרן בסעיף 3(א4)(4) לשמור מידע עדכני וזמין בדבר עמידתו בחובות החלות עליו, יהא על עוסק בלא רישיון לנהל רישום של פרטי המועסקים מטעמו (כגון שם, תעודת זהות, תקופת העסקה). כמו כן, נותן השירות יציג בפני הלקוח באופן ברור, פשוט ואחיד, את מאפייני הקרן הכספית כך שלא יהיה באופן ההצגה כדי להטות לרכישת קרן כזו או אחרת או להטעותו. בהמשך לכך, ולאור ניגוד העניינים המובנה הקיים לתאגיד בנקאי אשר בכוונתו לפעול כעוסק בלא רישיון באמצעות המועסקים על ידו (בנקאים) בנוגע לקרנות כספיות אל מול מכירת הפקדונות הבנקאיים, נבחן הצורך למתן התייחסות ייעודית לסיטואציה זו. לאור זאת, ההוראה מתייחסת באופן מפורש למסגרת הגילוי הנדרשת מהמועסק על ידי התאגיד הבנקאי ביחס לאלטרנטיבות הקיימות בשוק הכסף כאשר הוא מוסר מידע ללקוח בנוגע לפיקדון בנקאי. לראיית הרשות הדבר מייצר איזון בין ניגוד העניינים המובנה לבין יכולת ישימה של תאגיד בנקאי להיכנס למתן שירות יעוץ בקרן כספית.

בנוסף, ההוראה קובעת כי הגילוי והמצגים ללקוחות יינתנו על-ידי נותן השירות באופן שאינו מטעה, לרבות בפרסום על ידו.[5] חשיבות הגילוי הנאות ללקוחות ואיסור ההטעיה במצגים הניתנים על-ידי בעלי הרישיון עולים מהוראות רבות בחוק, והן הוכרו באופן ברור גם בהלכה הפסוקה.[6]

2. צמצום ניגודי עניינים

במסגרת החקיקה לפיתוח שוק הכסף, קבע סעיף 3(א4)(2) לחוק הייעוץ כי על נותן שירות בקרן כספית להודיע ללקוח על קיום ניגוד עניינים, והסמיך את הרשות לקבוע הוראות לעניין אופן הגילוי והפרטים שיכללו בגילוי כאמור. עוד קובע התיקון, כי יראו זיקה שיש לנותן השירות בקרן כספית שאותה הוא משווק כניגוד עניינים. בהקשר זה, התיקון האמור מחיל את סעיף 17 העוסק באיסור תמריצים, גם על נותן שירות בקרן כספית. בהתאם, תמורה שאינה מהלקוח שמקבל נותן שירות בקרן כספית העוסק בשיווק של הקרן, יכולה להקים לו זיקה לקרן הכספית, ולכן לייצר לו ניגוד עניינים. ואולם, זיקה יכולה להתקיים גם מקום שבו נותן השירות בקרן כספית משווק קרן כספית בניהולו של גורם קשור אליו, ללא קבלת תגמול ממנו, וזאת בשל קשרים מבניים. לכן, גם במקום שבו אין הסדר תגמול בין נותן שירות בקרן כספית לבין יצרן הקרן הכספית המקורב אליו, על נותן השירות בקרן כספית לגלות את דבר קיומה של הזיקה כפי שנדרש בהוראה בדבר יעוץ השקעות או שיווק השקעות בנוגע לקרן כספית.

תיקון חוק הייעוץ כלל אסדרה ייעודית בהיבטים של צמצום ניגודי עניינים החלים על נותן שירות בקרן כספית בלבד, ובהתאם לא הוחל סעיף 16א לחוק הייעוץ שעניינו גילוי נאות, ניגוד עניינים והעדפה החל בשיווק השקעות בידי בעל רישיון. לנוכח המאפיינים המיוחדים של הקרנות הכספיות וההחרגה המפורשת של סעיף 16א לחוק, מביאה ההוראה בחשבון מצב דברים בו נותן שירות העוסק בשיווק של קרן כספית יציג בפני הלקוח רק קרנות כספיות אשר בגינן הוא מתוגמל מצד שלישי.

בהתאם לאסדרה ייעודית זו, ההוראה קובעת כי נותן שירות בקרן כספית שעיסוקו שיווק השקעות של קרן כספית יקיים הסדרים לצמצום ניגוד עניינים כאשר הוא מתקשר בהסכם לקבלת תמורה בגין יותר מקרן כספית אחת. במקרה זה, על הסדרי ניגוד עניינים להבטיח כי הזיקה שיש לנותן השירות לקרן כספית לא תפגע בטובת הלקוח ולא תוביל להטיה בהצגת

[5] יובהר כי בפרסום על אודות כל הקרנות או מרביתן יחולו גם החובות לפי סעיף 73 לחוק הקרנות.

[6] ראו לדוגמא: ע"פ 5052/95 **שמואל ואקנין ואח' נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 13.6.96)

הקרנות הכספיות או להטעיה של הלקוח. לצורך כך יהיה על נותן השירות בקרן כספית לקבוע נהלים ולקיים בקרות שתכליתן לוודא כי אכן הזיקה אינה פוגעת הלכה למעשה בטובת הלקוח.

יודגש כי בכל מקרה שבו נותן השירות מתקשר בהסכם לקבלת תמורה בגין קרן כספית אחת או יותר אשר ביחס אליהן ניתן השירות בפועל, על נותן השירות לגלות ללקוח כי הוא מקבל תמורה מצד שלישי, ולפרט בפניו את הגופים מהם הוא מקבל תמורה וכן לציין בפניו כי ישנם גופים נוספים המנהלים קרנות כספיות.

לעניין הצורך בקביעת הסדרי התמורה ייעודיים לנותן שירות שיווק בקרן כספית, יצוין כי נבחנו מספר חלופות להסדרת היבט זה אשר מחד גיסא ייצר תמריץ חיובי וערך כלכלי לכניסת הגורמים המפוקחים החדשים לתיווך קרנות כספיות, ומאידך גיסא יצמצם את ניגוד העניינים אל מול הלקוח. לאחר בחינת היתרונות והחסרונות הגלומים בכל אחת מהחלופות המפורטות להלן, הוחלט בשלב זה שלא לקבוע הסדרי תמורה ייעודיים אלא לקבוע הסדרים לצמצום ניגוד העניינים של נותן השירות מול הלקוח, וזאת לצד חובות האמון והזהירות החלות על נותן השירות.

להלן החלופות שנבחנו בשאלה האם לקבוע הסדרי תמורה:

<u>חלופה מספר 1 – לא לקבוע הסדרי תמורה ולאמץ עקרון לצמצום ניגוד עניינים</u>

במסגרת חלופה זו, הוצע בשלב זה לשמר את מנגנון התמורה הקיים על פי חוק המאפשר קבלת תמורה שלא מהלקוח, מבלי לקבוע תנאים מתערבים ביחס למודל התגמול עצמו. זאת בדומה למנגנון הקבוע בהוראה לבעלי רישיון למתן שירות מידע פיננסי – תמורה המתקבלת מאחר. בהוראה כאמור לנותן שירות מידע פיננסי, הוחלט בשלב ראשון לאפשר לבעל רישיון לקבל תמורה שאינה מהלקוח ונקבעו בה עקרונות לצמצום ניגוד עניינים ולאחר מכן, לאחר התפתחות מודלים עסקיים, הרשות תבחן ותשקול בשנית סוגיה זו. זאת על מנת שלא למנוע או להגביל מראש את פיתוחם של שירותים שונים שיוצעו ללקוחות בישראל ועל מנת שלא להתערב משמעותית וללא צורך במודלים העסקיים של בעלי הרישיון. בהתאם, בחלופה זו הוצע לקבוע את העקרונות הבאים:

- ככל שנותן השירות מתקשר בהסכם לקבלת תמורה בגין יותר מקרן כספית אחת, יקבע נהלים שמטרתם להבטיח שהסדרי התמורה שיקבעו לא יפגעו בטובת המשקיע ולא יובילו להטיה בהצגת הקרנות הכספיות, ויתחייבו לפעול על פיהם. כך לדוגמה, תיכלל בנהלים קביעה שמאפייני הצגת הקרנות הכספיות, כגון, גודל או בולטות אחרת, לא יותנו בגובה התמורה שתתקבל מצדדים שלישיים.

- אחת לתקופה הגורם המפוקח יוודא כי הסדרי התמורה לא פוגעים, הלכה למעשה, בטובת המשקיע.

בנוסף, בכל מקרה שבו נותן השירות מתקשר בהסכם לקבלת תמורה בגין קרן כספית אחת או יותר אשר ביחס אליהן ניתן השירות בפועל, על נותן השירות לגלות ללקוח כי הוא מקבל תמורה מצד שלישי, ולפרט בפניו את הגופים מהם הוא מקבל תמורה וכן לציין בפניו כי ישנם גופים נוספים המנהלים קרנות כספיות.

יתרונה של חלופה זו בכך שאינה מייצרת חסם להתפתחות מודל עסקי בכניסה של מתווכים חדשים לשיווק השקעות לגבי קרן כספית (כאמור, עצם קבלת התמורה מייצרת זיקה של נותן השירות לקרן הכספית). מאחר שמדובר בהוראת רשות, ניתן לבחון את אופן היישום בפועל ולהתאים את התנאים והדרישות בהמשך, ככל שימצא שאין בקביעת עקרונות אלה כדי לצמצם באופן מספק את ניגודי העניינים.

חסרונה של חלופה זו בכך שהיא אינה מספקת וודאות ביחס למודל עסקי מהיום הראשון לשחקנים החדשים אשר ייכנסו לשרשרת הערך בתיווך קרן כספית וגם לא לשחקנים הוותיקים הקיימים, דוגמת מנהלי הקרנות אשר יידרשו לתגמל עבור שירות תיווך זה. בנוסף, מרחב הגמישות עלול להיות מנוצל לרעה ולפגוע בסופו של דבר במשקיע.

<u>חלופה מספר 2 – קביעה כי תמורה שיגבה נותן שירות בקרן כספית לא תשתנה עקב כך שהיא נגבית ממנהלי קרנות שונים או מחברי בורסה שונים</u>

יתרונה של חלופה זו בכך שהיא מצמצמת ניגוד עניינים באופן משמעותי כל עוד הגורם המתווך פועל מול יותר מיצרן או חבר בורסה אחד. חסרונה בכך שהיא אינה מאפשרת גמישות ותחרות בתיווך ההשקעות. כמו כן, היא עלולה לעודד גורם מתווך לעבוד מול יצרן אחד או מול חבר בורסה אחד בכל פעם, כדי לאפשר מעבר עסקי בהתאם לגובה התגמול. התנית התמורה בהתקשרות עם יותר מיצרן או חבר בורסה אחד עלולה להוות חסם משמעותי בשוק ראשוני זה שבו נעשה מאמץ ליצר תמריץ לגורמים מפוקחים לתווך את הקרנות הכספיות.

יתר על כן, קביעת שיעור תמורה אחיד עלולה לייצר יתרון משמעותי בעבור מנהלי קרנות גדולים אל מול מנהלי הקרנות הקטנים יותר, כאשר מנהלי הקרנות הגדולים יוכלו להתקשר עם מתווכים גדולים תוך ניצול יתרון הגודל וקביעת תמורה גבוהה, ובכך לחסום את מנהלי הקרנות הקטנים יותר שיתקשו להתחרות עם שיעור התמורה הנקבע.

<u>חלופה מספר 3 – קביעה רגולטורית מהו שיעור העמלה המרבי שמנהל קרן או חבר בורסה רשאים לשלם לנותן שירות בקרן כספית</u>

יתרונה של חלופה זו ביצירת וודאות מלאה לשחקנים בשרשרת הערך, חדשים כישנים, באשר לגובה התמורה ועלות השירות, ומניעת תשלום מופרז. אך זהו גם חסרונה של חלופה זו, בהיותה שוללת גמישות להתפתחות של מודלים עסקיים שונים. קביעה של שיעור מסוים ברגולציה עלולה להוות חסם כניסה אם אין בשיעור בסיס עסקי מספק, לשני הכיוונים. כמו-כן, קביעת "תקרה" עלולה לגרום להפיכתה לסטנדרט המקובל בשוק ביחס לשיעור עמלה.

כאמור, לאחר בחינת היתרונות והחסרונות הגלומים בכל אחת משלוש החלופות המוצגות לעיל, ועל מנת לשמור על איזון בין יצירת תמריץ חיובי וערך כלכלי לכניסת הגורמים המפוקחים החדשים לשיווק קרנות כספיות, לבין צמצום ניגוד העניינים אל מול הלקוח, הוחלט בשלב זה לאמץ את חלופה מספר 1 כחלופה העדיפה וההוראה מנוסחת על בסיסה. הרשות תוכל לעשות שימוש בסמכות המוקנית לה ולהתערב בהסדרי התמורה שיקבעו, אם תיווכח כי מתקיים חוסר הלימה בין מודלי התגמול שיתגבשו לבין צמצום ניגוד העניינים למול הלקוח.

3. חובות דיווח

במסגרת התיקון העקיף לחוק הייעוץ, קובע סעיף 3(א4)(3) כי עוסק בלא רשיון לפי הפטור שבחוק יגיש לרשות דיווחים והודעות בדבר פעילותו ביעוץ השקעות ובשיווק השקעות לגבי קרן כספית ועמידתו בחובות שחלות עליו לפי החוק, בהתאם להוראות שתקבע הרשות.

בדומה לכך, הוחל על בעל רישיון מוגבל סעיף 27 שעניינו חובת דיווח לרשות וכן סעיף 3(א4) האמור. עם זאת, לא הוחל על עוסק בעל רישיון מוגבל וכן עוסק בלא רישיון, סעיף 27ג כנוסחו בחוק, שעניינו סמכות שר האוצר לקבוע דיווחים נוספים לרשות על נותן שירות בקרן כספית. תחת זאת, הרשות הוסמכה לקבוע הוראות לעניין דיווחים והודעות שיש להגיש לרשות בקשר עם פעילות עוסקים אלו בקרן כספית.

על מנת לעודד את השחקנים החדשים להיכנס לתחום השיווק או הייעוץ של קרנות כספיות בתחום שוק הכסף ולא לייצר עבורם חסמי כניסה בדמות נטל דיווחי, ותוך איזון למול צרכי הפיקוח קבועות בהוראה חובות דיווח מינימאליות בשלב זה. כך למשל ביחס לבעל רישיון מוגבל נקבעו חובת דיווח על אירועים הקשורים ליחידים המועסקים אצל בעל רישיון, דיווח בגין חשד סביר למעילה ודיווח בגין הודעה לחברת ביטוח. חובות אלו תואמות את חובות הדיווח החלות על בעל רישיון לפי תקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (דוחות), התשע"ב-2012 (להלן- "**תקנות הדוחות**"). בנוסף, אופן הדיווח ועיתוי הדיווח יהיו גם הם בהתאם לדרישה בתקנות הדוחות. כמו כן, ביחס לנותן שירות בקרן

כספית, קרי עוסק בלא רישיון ובעל רישיון מוגבל, נקבעה חובת דיווח רבעונית בה יפורט כדלהלן:

1. מספר ההפניות שביצע נותן השירות בקרן כספית;
2. ככל שידוע, מספר ההפניות שבוצעו בסעיף (1) עבור אדם מסוים וכן מספר הפניות עבור אדם מסוים שבוצעו לראשונה במהלך הרבעון;
3. מספר המועסקים מטעם נותן השירות בקרן כספית העוסקים בייעוץ או שיווק קרן כספית ללקוחותיו.

כמו כן, "הפניה" הוגדרה כהפניה על ידי נותן שירות לצד ג' לצורך ביצוע פעולה בקרן כספית או הפניה על ידי נותן השירות להמשך ביצוע הפעולה בקרן כספית אצל נותן השירות.

בנוסף בעניין מועד התחילה, תחילתה של ההוראה תהיה במועד כניסת חקיקת שוק הכסף לתוקף. מועד תחילה זה עשוי להשתנות בהתאם להתקדמות פרסום ההודעה על נתינת הוראה זו ברשומות.

שיתוף הציבור

כאמור, טיוטות הוראות להשלמת אסדרת הקרנות הכספיות ותיווכן, פורסמו לראשונה להערות הציבור באוגוסט 2023 עת שהאסדרה הייתה בהליכי חקיקה. האסדרה המשלימה המוצעת פורסמה פעם נוספת להערות ציבור ביולי 2024. לצורך הגברת שיתוף הציבור התקיים מפגש עם פורום בנקים בו לקחו חלק נציגי הבנקים השונים ומפגש נוסף עם מנהלי הקרנות, משרדיהם המייצגים והנאמנים לקרנות. במפגשים אלו סקר סגל הרשות את עיקרי האסדרה וקיים שיח פתוח בנושאים השונים.

הערות עיקריות בתהליך שיתוף הציבור

להלן פירוט ההערות העיקריות במסגרת תהליך שיתוף הציבור:

1. **קיים הבדל משמעותי בין מוצרי הפיקדונות לקרנות הכספיות** – נטען על ידי איגוד הבנקים כי מאפייניהן של הקרנות הכספיות מועדים קבועים והתשואה הצפויה המתבססת על היקף נכסים משתנה בין קרן לקרן אשר ייפדה לפני המועד הקבוע, ללא התחייבות לרכיב תשואה מסוים, יוצרים שונות משמעותית למול הפיקדונות וכן מורכבות בהכשרת גורמים שאינם בעלי רישיון לתווך מוצרים אלו ללקוח.

בהתייחס לכך, יובהר כי תיקון חקיקת שוק הכסף, ובמסגרתו התיקון העקיף לחוק הייעוץ, הכירו בצורך וכן בסמכות, לקבוע אסדרה ייעודית ביחס לייעוץ ושיווק של קרן כספית בידי בעל רישיון מוגבל ועוסק בלא רישיון. לשם כך, נמנו בתיקון לחוק הגורמים המורשים לפעול כעוסק בלא רישיון בייעוץ או בשיווק של קרן כספית כאמור. הכניסה למתן שירות זה היא לבחירת

הגוף וממילא אינה מחייבת, כאשר עוסק בלא רישיון נדרש להודיע לרשות על כוונה למתן שירות כאמור. האסדרה יוצאת מתוך תפיסת היסוד כי יש לראות בקרנות הכספיות ובפיקדונות הבנקאיים מוצרי "שוק כסף" מתחרים. כאמור בתיקון, מאפייניהן של הקרנות הכספיות מייצרים למשקיע בירור צרכים מובנה, ומצמצמים את רוחב ההיכרות הנדרש מצד הבנקאי עם שוק ההון וההשפעות הפוטנציאליות שלו. קרנות כספיות מועדים קבועים אינן מציעות תשואה מובטחת, אך נתון התשואה הצפויה בהתאם להערכתו של מנהל הקרן מחוייב להתבסס על מודל מקובל, על מכסת נכסים משמעותית שתיפדה קודם למועד הקבוע ומגוון נכסים מצומצם וסולידי מותר בהשקעה.

2. **מבוקש להבהיר מהו המידע ההשוואתי שיידרש נותן שירות בבנק ליתן ללקוח ומהו המידע שיש לדרוש מהלקוח לצורך מתן השירות** - בהקשר זה נשאלו על ידי איגוד הבנקים מספר שאלות, אשר מקורן בחובות האמון והזהירות אשר נותן השירות חב בהן לפי סעיפים 11 ו- 20 לחוק הייעוץ. כך למשל, נשאל האם יידרש להציג מידע השוואתי למול פיקדונות, האם קיימת מגבלה על מספר הקרנות הכספיות שיוצגו, האם בכל פניה של לקוח להשקעה בפיקדון יידרש הבנקאי להציג מידע על מוצרי קרנות כספיות תחליפיים, מהו המידע שיש לדרוש מהלקוח קודם למתן השירות, מהו ההסבר שיש ליתן בקשר עם מוצרי שוק הכסף ועוד.

בהתייחס לכך, נוסח ההוראה הותאם כך שמובהר מהו המידע המינימלי שעל נותן שירות למסור ללקוח בקשר עם קרן כספית, על מנת לעמוד בחובותיו לפי הדין. למען הסר ספק, הגורם המתווך אינו נדרש לבצע הליך בירור צרכים. זאת בין היתר, מאחר שעצם בחירת הלקוח באפיק השקעה זה המאופיין בסיכון נמוך ובמשך השקעה של עד שנה, מייצר תהליך בירור צרכים מובנה למשקיע המעוניין באפשרות השקעה סולידית לטווח קצר בלבד. הגילוי על אודות מאפייני קרן כספית בידי נותן שירות מתבסס על הפרטים המהותיים בגילוי נאות המנויים בסעיף 3(א4)(1)(א) לתיקון חוק הייעוץ: פרטי הזיהוי של הקרן, מאפייני הנכסים המוחזקים בקרן, המועדים להצעת יחידות הקרן והמועדים לפדיונן, שכר מנהל קרן ושכר הנאמן, תשואת הקרן ופרטי העוסק. עם זאת, התייחסות זו היא לפרטי המידע המינימליים שעל נותן השירות ליתן על מנת לעמוד בחובותיו על פי דין ואין מניעה כי נותן השירות יגלה בפני הלקוח פרטים נוספים ובלבד שאינם מטעים - הן ביחס למאפייני הקרנות הכספיות והן ביחס למאפייני מוצרים אחרים.

כמו כן, נוספה התייחסות מפורשת לסיטואציה בה מועסק של תאגיד בנקאי אשר הודיע על כניסתו באמצעות מועסקיו לשירות ייעוץ בקרן כספית בלא רישיון מוסר מידע ללקוח בנוגע לפיקדון בנקאי. במקרה כאמור, על המועסק יהיה לציין באותו המעמד בפני הלקוח כי קיימת בפניו חלופת השקעה בקרנות כספיות שהן מוצר תחליפי להשקעה בפיקדון בטווח השקעה של עד שנה, ולכל הפחות להפנות אותו לרשימת הקרנות הכספיות באתר או באפליקציית התאגיד

הבנקאי. ביקש הלקוח מידע נוסף על אודות קרנות כספיות, הרי שמצופה כי המועסק ידע להפנותו לכל הפחות לקרן כספית מסוג מסוים אשר תואמת, למשל, את תקופת ההשקעה המבוקשת על ידו, בהתאם להתעניינותו ביחס לתקופת הפיקדון. מעבר למידע אותו מסר המועסק על אודות אותה קרן כספית בהתאם לדרישות הגילוי המינימלי המפורטות בהוראה, אין מניעה כי יופנה להמשך קבלת שירות על ידי בעל רישיון יעוץ.

בשולי הדברים, יוער כי טיוטת ההוראה התייחסה לכך שעל נותן השירות להגדיר את קבוצת הלקוחות המהווה את קהל היעד לקבל שירות זה, במטרה לייצר תהליך בחינה אצל נותן השירות ולהקל על כניסה למתן השירות על ידו. במהלך בחינת הערות הציבור והדיון שהתקיים בעקבותיהם, התחדד כי דרישה כאמור עלולה להגביל את מתן השירות כאשר מדובר במוצר "שוק הכסף" אשר באופן עקרוני יש לאפשר הנגשתו לכלל הציבור בשל מאפייני ההשקעה הסולידיים הגלומים בו. לאור זאת דרישה זו הוסרה.

3. **תכלית הסדרי ניגוד העניינים** – נטען כי תכלית הסדרי ניגוד העניינים היא לצמצם ניגודי עניינים בין נותן השירות לבין הלקוח ולא למנוע אותם וזאת לאור היות ניגוד העניינים, גם על פי לשון החוק, אינהרנטי למתן שירות בקרן כספית כאשר לנותן השירות יש זיקה לקרן.

בהתייחס לכך, ההערה מתקבלת והנוסח הובהר. תשלום למשווק, המקובל גם כיום, שלא מהלקוח, יוצר פוטנציאל לניגוד עניינים אשר החוק מכיר בו. מטרת ההוראה היא לייצר כלים לצמצום ניגוד העניינים המובנה.

4. **גילוי על אודות זיקה בגין תמורה רק מקום בו השירות ניתן ביחס לקרן הכספית נשוא הזיקה** – נטען כי יש להבהיר כי הגילוי הנדרש על אודות קיומה של זיקה ינתן ללקוח רק ככל שהשירות ניתן לו ביחס לקרן הכספית אשר מקיימת את קשרי הזיקה.

בהתייחס לכך, ההערה מתקבלת מאחר שמדובר בנכס פיננסי מסוג קרן כספית בלבד אשר השקעותיה הן מוגבלות וסולידיות ומאפייניה ברורים ללקוח. זאת בשונה מהדין החל בחוק הייעוץ ביחס למשווק בעל רישיון אשר השירות הניתן על ידו אינו מוגבל לקרן כספית בלבד ולכן נדרש לשקף ללקוח כי הוא מקבל תמורה, גם אם השירות המסוים אינו ניתן ביחס לנכס בגינו מתקבלת התמורה. הנוסח תוקן בהתאם.

5. **חשש מפני הסדרי תמורה אשר ייצרו חוסר איזון והטיה של הציבור** - נטען כי החלופה שנבחרה שלא לקבוע הסדרי תמורה ולאמץ עקרון לצמצום ניגוד עניינים עלולה לייצר חוסר איזון והטייה בשוק הקרנות הכספיות שתפגע בציבור.

ביחס לכך, יצוין כי הצורך בקביעת הסדרי תגמול ייעודיים נבחן במסגרת הליך גיבוש ההוראה, כמפורט בדברי ההסבר. לאחר בחינת היתרונות והחסרונות הגלומים בכל אחת מהחלופות, הוחלט לבחור בחלופה המתוארת בהוראה, וזאת על מנת לשמור על איזון בין יצירת תמריץ חיובי וערך כלכלי לכניסת הגורמים המפוקחים החדשים לשיווק קרנות כספיות, לבין צמצום

ניגוד העניינים אל מול הלקוח. יצויין כי לאחר התפתחות מודלים עסקיים, הרשות תבחן ותשקול בשנית סוגיה זו. מעבר לכך, כפי שצוין לעיל, הרשות תוכל לעשות שימוש בסמכות המוקנית לה ולהתערב בהסדרי התמורה שיקבעו, אם תיווכח כי מתקיים חוסר הלימה בין מודלי התגמול שיתגבשו לבין צמצום ניגוד העניינים למול הלקוח.

6. **נטען כי אין להחיל את חובת הדיווח הרבעונית על תאגידים בנקאיים אשר יודיעו על כוונתם לפעול כנותן שירות בקרן כספית ובנוסף אין לכלול השקעות בקרנות כספיות באמצעות שירות זה ברשימת הפעולות המיועצות המדווחות לרשות** – נטען על ידי איגוד הבנקים ועל ידי בנק לאומי כי מאחר שכל עובד של הבנק יהיה רשאי לייעץ בקרנות כספיות, היקף הדיווח הנדרש בהוראה המוצעת אינו סביר. לחילופין הוצע לצמצם את הגדרת "לקוח" רק למי שפעולה בקרן הכספית בוצעה עבורו על ידי נותן השירות. בנוסף נטען כי אין לכלול השקעות בקרנות כספיות שנעשו במסגרת שירות זה ברשימת הפעולות המיועצות המדווחות לרשות ובשאלון השנתי.
בהתייחס לכך, חובות הדיווח הן חלק ממנגנוני הבקרה והפיקוח אשר יחולו על הגורמים שיבחרו לעסוק בתיווך קרן כספית ומהוות נדבך מרכזי ביכולתה של הרשות לפקח אחר התפתחות שוק זה ועל כן ההערה אינה מתקבלת. תאגידים בנקאיים, בדומה לכל גורם אשר יהיה מעוניין לפעול כנותן שירות בקרן כספית, נדרשים גם הם לעמוד בחובה זו. לעניין ההצעה להגדרת לקוח, מדובר בהצעה מצמצמת שאינה כוללת לקוחות אשר עברו תהליך ייעוץ (דיגיטלי / אנושי), ואשר לגביהם רואה הרשות צורך בדיווח כאמור. לצורך הגברת הבהירות בנושא זה עודכן נוסח הסעיף והתווספה הגדרה למונח "הפניה" חלף ההגדרה למונח "לקוח", כך שזו תוגדר כהפניה על ידי נותן שירות לצד ג' לצורך ביצוע פעולה בקרן כספית או הפניה על ידי נותן השירות להמשך ביצוע הפעולה בקרן כספית אצל נותן השירות. יובהר כי השקעה בקרנות כספיות לאור שירות יעוץ על ידי נותן שירות היא פעולה מיועצת, הגם שנעשית בהתאם להוראות הדין על ידי עוסק בלא רישיון. ההתאמות הנדרשות לצורך דיווח במסגרת רשימת הפעולות המיועצות המדווחות ובשאלון השנתי ייבחנו בשיתוף עם איגוד הבנקים.

הנגשת האסדרה לציבור

האסדרה תפורסם באתר הרשות בעמוד הייעודי לכך, וכן תופץ במסגרת דוא"ל לנמענים ברשימת הדיוור של הרשות. מעבר לכך, תפורסם ברשומות הודעה על נתינתה.

טבלת הערות הציבור לאסדרה המשלימה, ובכלל זאת הוראה זו והתייחסות להערות אלו תפורסם גם היא באתר הרשות.

להלן נוסח ההוראה:

הוראה לעוסקים בייעוץ השקעות או שיווק השקעות לגבי קרן כספית לפי סעיף 3(א)(14) ו-(ד) לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, תשנ"ה-1995

הוראה לפי סעיפים 3(א4)(1)(א), 3(א4)(2), 3(א4)(3) ו-3(ד) לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה–1995

פרק א': הגדרות

1. בהוראה זו –

"**אתר הדיווח**" – כהגדרתו בתקנות ניירות ערך (חתימה ודיווח אלקטרוני), התשס"ג–2003;

"**בעל רישיון מוגבל**" – בעל רישיון שרישיונו הוגבל לעיסוק בייעוץ השקעות או בשיווק השקעת של קרן כספית כאמור בסעיפים 3(א)(14)(ז) ו-8א(ב) לחוק;

"**החוק**" – חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה–1995;

"**זיקה**" – כמשמעותה בסעיף 3(א4)(2) לחוק;

"**יום עסקים**" – כהגדרתו בתקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (דוחות), התשע"ב-2012;

"**כללי הסדרי תמורה וצמצום ניגודי עניינים**" - כללי הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות או בשיווק השקעות (תנאים לקבלת תמורה שלא מהלקוח והסדרים לצמצום ניגוד עניינים בעיסוק בשיווק השקעות בקרן כספית), התשפ"ד – 2024;

"**הודעה על עיסוק בלא רישיון**" - הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות או בשיווק השקעות (הודעה של עוסק בלא רישיון על כוונתו לעסוק בייעוץ השקעות או בשיווק השקעות לגבי קרן כספית), התשפ"ד – 2024;

"**עוסק בלא רישיון**" – גורם המנוי בסעיף 3(א)(14) לחוק, העוסק בייעוץ השקעות או בשיווק השקעות בקרן כספית כאמור באותו סעיף;

"**נותן שירות בקרן כספית**" – בעל רישיון מוגבל או עוסק בלא רישיון;

"**קרן כספית**" – כמשמעותה בסעיף 3(א)(14) לחוק;

"**קרן כספית יומית**" – קרן כספית שאינה קרן כספית מועדים קבועים כמשמעותה בסעיף 47 לחוק השקעות משותפות;

"**שוק הכסף**" – קרנות כספיות ופקדונות אשר מועד הפדיון שלהם לא עולה על 12 חודשים וכן מלווה קצר מועד (מק"מ);

"**תקנות הביטוח**" - תקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (הון עצמי וביטוח), תש"ס-2000;

פרק ב': גילוי מאפייני הקרן הכספית–

1. על נותן שירות בקרן כספית להציג בעת מתן השירות ללקוח, לכל הפחות, את אלה:
   1.1. יציין בפניו אם השירות ניתן ביחס לקרן מסוימת אחת, או יותר.
   1.2. קיימת לנותן השירות בקרן כספית זיקה לקרן כספית לגביה הוא נותן שירות ללקוח, ימסור ללקוח גילוי על אודות קיומה. באם הזיקה נובעת מהסדרי תמורה שלא מהלקוח ינתן הגילוי בהתאם לנדרש בכללי הסדרת תמורה וצמצום ניגוד עניינים;
   1.3. נותן שירות בקרן כספית יכלול בעת מתן השירות הסבר לפיו קרנות כספיות הן אחד ממוצרי "שוק הכסף" אשר טווח ההשקעה בהם הוא עד שנה.
   1.4. נותן שירות בקרן כספית יציין ויציג בפני הלקוח באופן ברור ובולט את פרטיו; ניתן השירות על ידי מי שמועסק על ידי נותן השירות, יוצגו ללקוח גם פרטיו.
   1.5. מאפייני הקרן הכספית יוצגו ללקוח באופן ברור ופשוט ולכל הפחות יוצגו פרטים אלה:
      1.5.1. שם הקרן ומספר מזהה לרכישה;
      1.5.2. האם הקרן שקלית, נקובת מט"ח או חשופה למט"ח;
      1.5.3. דמי ניהול ושכר הנאמן;
      1.5.4. בקרן כספית מועדים קבועים תוצג התשואה הצפויה בניכוי דמי ניהול ושכר הנאמן;
      1.5.5. לצד הצגת התשואה הצפויה, על נותן השירות בקרן כספית להסביר באופן פשוט וברור כי התשואה הצפויה משקפת את אומדן מנהל הקרן, ומשכך אינה מובטחת, וכן כי שיעור התשואה הצפויה לוקח בחשבון את ניכוי דמי הניהול ושכר הנאמן; כן יובהר ללקוח כי התשואה הצפויה מדווחת על ידי מנהל הקרן בסמוך לקראת כל מועד קבוע ולפיכך מתייחסת לאותו מועד בלבד; על אף האמור בסעיף קטן זה, לא דווחה תשואה צפויה על ידי מנהל הקרן, אין חובה להציגה בפני הלקוח.
      1.5.6. מועדי יצירה ופדיון:
         1.5.6.1. בקרן כספית יומית יוצג ללקוח כי באפשרותו להגיש הזמנות ליחידות הקרן והוראות לפדיונן באופן יומי, ויוצג בפניו המועד בו ההוראות יבוצעו;

1.5.6.2. בקרן כספית מועדים קבועים יוצגו בפני הלקוח המועדים בהם ניתן להגיש הזמנות ליחידות הקרן, ההוראות לפדיונן והמועד בו ההוראות יבוצעו, ויוסבר לו באופן מפורש כי החזקתו ביחידות מתחדשת כל עוד לא נתן הוראת פדיון.

2. תאגיד בנקאי, אשר יודיע על כוונתו לעסוק בייעוץ השקעות לגבי קרן כספית, רשאי, בהתאם לקבוע בסעיף 9(ב) לחוק, לעסוק בכך באמצעות המועסק על ידו שאינו בעל רשיון. מועסק כאמור, המוסר מידע ללקוח בנוגע לפיקדון בנקאי, יציין באותו המעמד בפני הלקוח כי קיימת בפניו חלופת השקעה בקרנות כספיות שהן מוצר תחליפי להשקעה בפקדון בטווח השקעה של עד שנה, ולכל הפחות יפנה אותו לרשימת הקרנות הכספיות באתר או אפליקציית התאגיד הבנקאי. ביקש הלקוח מידע נוסף על אודות קרנות כספיות, מעבר למידע אותו מסר המועסק בהתאם לסעיף 1 לעיל, אין מניעה כי יופנה לקבלת שירות על ידי בעל רישיון.

3. ככל שהוצגו ללקוח מספר קרנות כספיות או שהוצגו ללקוח בנוסף לצידן מוצרי שוק כסף נוספים, גודל או בולטות אחרת של המידע על כלל מוצרים אלה יעשו באופן אחיד לשם מניעת הטיה או הטעיה.

פרק ג': צמצום ניגודי עניינים

4. נותן שירות בקרן כספית שעיסוקו שיווק השקעות של קרן כספית ואשר יש לו זיקה לקרן כספית, יקיים כל אלה לצמצום ניגוד עניינים:

4.1. התקשר נותן השירות בהסכם לקבלת תמורה בגין יותר מקרן כספית אחת:

4.1.1. שירות השיווק הניתן ללקוח לגבי קרנות כספיות, לרבות אופן הצגת הקרנות ללקוח, לא יושפע מהסדרי התמורה;

4.1.2. נותן שירות בקרן כספית יקבע נהלים שמטרתם להבטיח שהסדרי התמורה שייקבעו לא יפגעו בטובת הלקוח, לא יובילו להטיה בהצגת הקרנות הכספיות ויצמצמו סיכון להטעיית הלקוח, ויפעל על פיהם; נהלים כאמור, יקבעו, בין היתר, כי מאפייני הצגת הקרנות הכספיות, ובכלל זה, גודל או בולטות אחרת, לא יותנו בגובה התמורה שתתקבל מצדדים שלישיים;

4.1.3. אחת לתקופה, בתדירות אשר תיקבע בנוהל כאמור בסעיף קטן (4.1.2), יקיים נותן שירות בקרן כספית בקרות במטרה לוודא כי הסדרי התמורה לא פוגעים בטובת הלקוח;

4.2. התקשר נותן השירות בהסכם לקבלת תמורה בגין קרן כספית אחת או יותר אשר ביחס אליהן ניתן השירות, יגלה ללקוח כי הוא מקבל תמורה מצד שלישי, ויפרט בפניו את הגופים מהם הוא מקבל תמורה וכן כי ישנם גופים נוספים המנהלים קרנות כספיות;

פרק ד': חובות דיווח לרשות

5. **דוח מיידי**

5.1. נותן שירות בקרן כספית יגיש לרשות דוח על עניין או אירוע כמפורט בסעיף זה, לפי העניין:

5.2. דיווח של בעל רישיון מוגבל לפי סעיף 27(ג) לחוק, יוגש כדוח מידי לפי הוראות סעיף זה.

5.3. חובת הדיווח לפי סעיף 27(ג)(1) עד (6) לחוק לגבי אירועים הקשורים ליחידים המועסקים אצל בעל רישיון מוגבל, נושאי משרה או בעלי שליטה בו, חלה גם על בעל הרישיון המוגבל בהתקיים כל אלה:

5.3.1. אם המידע החייב בדיווח ידוע לבעל הרישיון המוגבל ויש בידו את הפרטים החייבים בדיווח, כולם או חלקם;

5.3.2. הדיווח מתייחס לעבירה או להפרת הוראת דין כלכלי כהגדרתן בסעיף 27(ג) לחוק, למעט "עבירת קלון", ולרבות עבירה לפי סעיפים 240, 242, 244 עד 246, 284, 290 עד 297, 383, 384, 390, 392, 393, 415, 421, 422 עד 428 לחוק העונשין.

5.4. נתעורר חשד סביר למעילה של מי שמועסק על ידי בעל רישיון מוגבל בכספי בעל הרישיון או בכספי לקוחותיו, יצוין בדוח דבר המעילה וכן העובדות הרלוונטיות לעניין זה; בסעיף זה, "מעילה" – עבירה על אחת מהעבירות המנויות בסימנים א', ו' ו-ז' של פרק י"א לחוק העונשין.

5.5. הוגשה הודעה לחברת ביטוח בקשר עם ביטוח שערך בעל רישיון מוגבל לפי תקנות הביטוח, ידווח לרשות תוכן ההודעה ומועד הגשתה בדוח מיידי.

5.6. חדל עוסק בלא רישיון מעיסוקו בייעוץ השקעות או בשיווק השקעות לגבי קרן כספית, לפי העניין, או חל שינוי בפרט מהפרטים שמסר בהודעה על כוונתו ליתן שירות בקרן כספית כאמור בהודעה על עיסוק בלא רישיון, ידווח על כך לרשות לא יאוחר מיום עסקים אחד מהמועד שבו חדל מעיסוקו כאמור או מהמועד שבו נודע לו על שינוי הפרט.

5.7. המועד להגשת דוח מיידי לפי סעיף זה הוא עד תום יום העסקים הראשון שלאחר המועד שבו נודע לנותן השירות בקרן כספית על קרות העניין או האירוע.

5.8. בדוח יצוין מועד קרות האירוע או העניין המדווחים, ואם לא היו ידועים למדווח – המועד שבו נודע לו עליהם.

6. **דוח רבעוני**

6.1. לא יאוחר מיום 21 בחודשים ינואר, אפריל, יולי ואוקטובר בכל שנה נותן שירות בקרן כספית יגיש לרשות דוח רבעוני הכולל פרטים אלה, כאשר הדיווח יתייחס ליום האחרון בחודש שקדם למועד הגשת הדוח (להלן – המועד הקובע):

6.1.1. מספר ההפניות שביצע נותן השירות בקרן כספית;

6.1.2. ככל שידוע, מספר ההפניות שבוצעו בסעיף (1) עבור אדם מסוים וכן מספר הפניות עבור אדם מסוים שבוצעו לראשונה במהלך הרבעון ;

6.1.3. מספר המועסקים מטעם נותן השירות בקרן כספית העוסקים בייעוץ או שיווק קרן כספית ללקוחותיו.

לעניין סעיף זה, "הפניה" – הפניה על ידי נותן שירות לצד ג' לצורך ביצוע פעולה בקרן כספית או הפניה על ידי נותן השירות להמשך ביצוע הפעולה בקרן כספית אצל נותן השירות.

7. דיווחים לפי פרק ג' יוגשו לרשות בטופס להתכתבות לא פומבית עם הרשות באתר הדיווח או בדרך אחרת שיורה יושב ראש הרשות, ובהיעדרו עובד שהוסמך לכך על ידו, אם נוכח שהדבר דרוש עד להתאמת אופן הדיווח באתר הדיווח, ולא יאוחר משנתיים ממועד התחילה של הוראה זו.

8. **בחינה תקופתית**

בחינה ראשונה של הוראות אלה לפי סעיף 36 לחוק עקרונות האסדרה, התשפ"ב–2021 תתבצע בתום 5 שנים מיום תחילתן.

9. **תחילה**

תחילתה של הוראה זו עם כניסתו לתוקף של תיקון מס' 31 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד–1994 (3.10.24).